

تحقیقی

اثر ضد باکتریایی عصاره‌های شاهتره، بن سرخ، شنگ، شمشاد اناری و دو گونه آویشن بومی لرستان

دکتر غلامرضا طالعی*^۱، محمد هادی مشکوه السادات^۲، سیده زهرا موسوی^۳

۱- استادیار گروه میکروبیولوژی دانشکده پزشکی، پژوهشکده گیاهان دارویی دانشگاه علوم پزشکی لرستان. ۲- استادیار گروه شیمی دانشکده علوم پایه دانشگاه لرستان.

۳- کارشناس آزمایشگاه مواد غذایی دانشگاه علوم پزشکی لرستان.

چکیده

زمینه و هدف: امروزه منابع گیاهی به عنوان جانشین مواد شیمیایی در داروها و مواد غذایی مورد توجه روزافزون قرار گرفته و یافتن اثر ضد میکروبی گیاهانی که قرن‌ها به طور سنتی مصرف خوراکی و دارویی شده‌اند، از اولویت بیشتری برخوردار است. این مطالعه به منظور تعیین اثرات ضد باکتریایی عصاره‌های چهار گونه گیاه خوراکی بن سرخ، شنگ، شاهتره، دو گونه آویشن و شمشاد اناری روی شش باکتری شاخص گرم مثبت و منفی انجام شد.

روش بررسی: این مطالعه *in vitro* در پژوهشکده گیاهان دارویی دانشگاه علوم پزشکی لرستان طی سال ۱۳۸۴ انجام گرفت. پودر گیاهان در سایه خشک و در هگزان حل شد. پس از طی چند مرحله صاف و تبخیر نمودن ماده غلیظی به دست آمد که در بافر فسفات حل و استفاده شد. آزمایش باکتری شناسی به روش برات میکرو دایلوژن و دیسک دیفیوژن انجام گرفت و حداقل غلظت مهار کنندگی *MIC* و کشندگی *MBC* باکتریایی عصاره‌ها مشخص و با کنترل آنتی‌بیوتیک مقایسه گردید.

یافته‌ها: عصاره شاهتره در غلظت $470 \mu\text{g/ml}$ از رشد اشرفیاکلی جلوگیری نمود. به روش دیسک دیفیوژن‌ها ۱۱ میلی‌متر هاله عدم رشد در اطراف دیسک شاهتره مشاهده شد. عصاره شمشاد اناری بر ضد استاف ارنوس $MIC = 320 \mu\text{g/ml}$ اثر باکتریواستاتیکی و در غلظت $MBC = 80 \mu\text{g/ml}$ اثر باکتریوسیدی نشان داد. عصاره آویشن الیگودرز در غلظت $MIC = 235 \mu\text{g/ml}$ بر استاف ارنوس موثر بود. هاله عدم رشد اشرفیاکلی در اطراف دیسک این آویشن به قطر ۱۶ میلی‌متر مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: این مطالعه نشان داد که عصاره شاهتره، شمشاد اناری و آویشن دارای اثرات ضد میکروبی بوده و کاربرد آنها در صنایع دارویی، بهداشتی و غذایی توصیه می‌گردد.

کلید واژه‌ها: عصاره گیاهی، داروهای گیاهی، آنتی‌باکتریال، آویشن، شاهتره

* نویسنده مسؤول: دکتر غلامرضا طالعی، پست الکترونیکی: taleireza@yahoo.com

نشانی: خرم آباد، انتهای خیابان رازی، مدیریت پژوهشی دانشگاه علوم پزشکی لرستان، مرکز تحقیقات داروهای گیاهی، آزمایشگاه میکروبیولوژی

تلفن: ۰۶۶۱-۶۲۰۰۱۳۳، نمابر: ۳۲۰۴۰۰۵

وصول مقاله: ۸۶/۲/۸، اصلاح نهایی: ۸۷/۲/۱۰، پذیرش مقاله: ۸۷/۲/۱۱